

[Jytte Andersen]

serne er kvinder, til trods for at kvinderne udgør 60 pct. af de ledige og 70 pct. af de langtidsledige.

Kvinderne befinder sig også på bunden af jobhierarkiet. Cirka halvdelen af den kvindelige arbejdskraft er placeret i den offentlige sektor, og 70 pct. af kvinderne tjener under 100.000 kr. i årsløn. Det siger dog noget om placeringen på arbejdsmarkedet.

Kvindernes private løsning på dobbeltarbejde er deltidsarbejde, og dette er en medvirkende årsag til at fastholde et kønsopdelt arbejdsmarked, som beskæftigelsesudviklingen – selv om den har været god – stort set er gledet uden om, og som yderligere vil blive indskrænket på grund af den offentlige sektors slankekur.

Kvinder har ret til uddannelse og arbejde, og det haster som sagt med nogle holdbare beslutninger af mere vidtrækkende karakter. Kvinder er kommet på arbejdsmarkedet for at blive. Arbejdsmarkedet har også brug for den intelligensreserve, kvinderne repræsenterer. I de senere år er der iværksat mange udviklingsarbejder, mange forsøgsprojekter, som arbejdsministeren og undervisningsministeren brugte meget tid på at omtale. Det er kun beskedne bidrag til at afhjælpe kvindearbejdsløsheden, men det er værdifulde bidrag til at finde undervisningsmetoder, som skal indgå i de forandringer, der skal ske i det ordinære uddannelses- og arbejdsmarkedssystem.

Jeg synes, at erfaringer fra daghøjskoler, jern- og teknologiprojektet i Århus, Teknologisk Institut, BRYT-projektet, Danske Kvinders Nationalråd og mange andres forsøgsarbejde og udviklingsarbejde er fantastisk værdifulde, når vi skal træffe beslutning om det generelle og ordinære system.

Det er typisk, at mange af de gode ting hviler på et meget spinkelt bevillingsgrundlag og lidt diplomatisk sagt hviler på det system, som går ud på, om arbejdsministeren og undervisningsministeren synes, det er godt eller ikke godt. Det er klart, at det ikke giver tilfredsstillende rammer for det arbejde, der skal foregå. Det er den ene side af sagen.

Den anden side af sagen er, at til trods for at der blev brugt 15–20 minutter til at opremse de mange projekter, når de ikke ud til en meget stor gruppe af de arbejdsløse. Ligestillingsrådet har på et tidspunkt foretaget et skøn over, hvor mange de når ud til, og det

siger, det er nogle hundrede. De projekter på Teknologisk Institut og på Specialarbejder-skolen i Århus, arbejdsministeren nævnte, siger rådet højst når ud til 30–35, og det er altså 122.400 arbejdsløse kvinder, der er tale om.

Uanset hvor mange småprojekter vi synes er gode og rigtige, er det ikke en løsning på arbejdsløshedsproblemet. Det er derfor, vi synes i Socialdemokratiet, at behovet for generelle forandringer både på kort sigt og på lidt længere sigt trænger sig på. Vi synes ikke, det er rimeligt, at det samfundsproblem, som kvindearbejdsløsheden er, skal løses igennem småbevillinger og hovsapolitik.

Vores systemer skal simpelt hen omstilles til kvinder, til kvinders værdier, til kvinders kvaliteter og til kvinders behov. Det skal gøres i daginstitutioner, folkeskoler, gymnasier, som i langt højere grad skal satse på at styrke forståelsen for kvinders og mænds ligesteværd. Det skal gøres igennem særlige foranstaltninger for at få kvinder ind i uddannelser, men der skal også være praktikpladsgarantier i den anden ende.

Der skal ske en styrkelse af efteruddannelserne, hr. undervisningsminister, både af lærere og af studievejledere. Der er mig bekendt 8.000 gymnasielærere, og så forslår det jo ikke så meget, at 320 af dem er kommet på kursus.

Arbejdsmarkedsuddannelserne står også over for store forandringer, der skal åbne uddannelserne for kvinder. Kvinder skal have andel i kurserne i overensstemmelse med deres andel af arbejdsløsheden i det pågældende amt. Almene og jobkvalificerende fag bør indgå i et integreret uddannelsesforløb af længere varighed og med indbygget praktik. Så længe skolerne kun har mandlige lærere og pædagogikken er under forandring, mener vi, at der bør ansættes kvinder som dobbeltlærere, og at projektledere bør være katalysatorer i systemet, medens det er under forandring. I øvrigt synes vi, at 10 pct.s-reglen, altså sygdomsreglen, skulle oplødes. Den rammer specielt kvinder, der jo skal passe deres syge børn.

Vejlednings- og motivationskurser skal tilbydes senest fire måneder efter ledighedsperiodens indtræden, og det opsøgende arbejde bør styrkes. Erhvervspolitikken skal tilgodese behovet på arbejdspladser, der kan besættes af kvindelig arbejdskraft. Hvor der